

**Дворянчикова С. Є., кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка
кафедри філології та перекладу**

Київський національний університет технологій та дизайну

**МОЖЛИВОСТІ OMEGAT ДЛЯ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ
ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

This study examines the integration of OmegaT, a free and open-source translation memory tool, into the training curriculum for professional translators. It addresses current challenges in traditional translation education and evaluates recent literature on the use of digital tools in developing translator competencies, particularly in business communication. The research demonstrates that OmegaT not only enhances terminological consistency and translation efficiency but also fosters critical digital literacy and collaborative skills among trainees. Ultimately, the study supports the adoption of OmegaT as an essential instrument in modern translation pedagogy.

Keywords: computer-assisted translation, business communication, digital literacy, higher education, philology students, professional translator training, translation memory.

У сучасних умовах глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій професійний переклад набуває нових вимірів. Одним із ключових інструментів для забезпечення якості та послідовності перекладів є системи пам'яті перекладів, які автоматизують процеси зберігання та повторного використання попередніх перекладів. Програма OmegaT є одним з безкоштовних інструментів з відкритим вихідним кодом для професійних перекладачів [4]. З огляду на специфіку навчання перекладачів, інтеграція OmegaT в освітній процес університетів відкриває нові можливості для розвитку цифрової грамотності, підвищення ефективності роботи та опанування сучасних технологічних рішень.

Мета доповіді – аналіз переваг використання програми OmegaT у навчанні майбутніх професійних перекладачів, зокрема сфери ділової комунікації, що спирається на сучасні дослідницькі підходи в галузі комп'ютерної лінгвістики та перекладознавства та практичних спостережень.

Бачимо декілька актуальних проблем під час підготовки перекладачів у ЗВО, як-от: традиційні методи викладання можуть бути орієнтовані на теоретичне опрацювання перекладацьких стратегій і не відповідати сучасним вимогам ринку, де домінує використання цифрових технологій; брак практичних занять із використання комп'ютерних систем пам'яті перекладів позначається на формуванні навичок роботи з інструментами, які мають забезпечувати послідовність і ефективність перекладацького процесу.

Останні джерела, присвячені тематиці використання систем пам'яті перекладів, підтверджують зростання популярності OmegaT серед професійних перекладачів і в університетах [2]. За інформацією з офіційного сайту OmegaT, ця програма є потужним інструментом завдяки своїй здатності обробляти широкий спектр форматів файлів, підтримці алгоритмів нечіткого пошуку та інтеграції з машинним перекладом [5]. Управління пам'яттю перекладів в OmegaT організовано так, що користувач може зосередитись на творчому процесі. Водночас рутинні операції автоматизуються, що є особливо корисним під час навчання здобувачів-філологів, котрі лише розпочинають ознайомлюватися з комп'ютерним перекладом.

Огляд літератури підтверджує ефективність використання програми OmegaT, а також її здатність конкурувати з комерційними продуктами завдяки простоті інтерфейсу та гнучкості налаштувань [1, с. 120-123; 2, с. 140-142]. Рецензії та коментарі з професійних форумів свідчать про задоволення користувачів її функціоналом та відкритістю до модифікацій, що робить OmegaT перспективним інструментом як для самостійних перекладачів, так і для ЗВО [3].

Отже, впровадження OmegaT у навчальну практику допомагає підвищувати

ефективність підготовки спеціалістів і закладає фундамент для подальших досліджень у сфері комп'ютерного перекладу.

З-поміж основних переваг застосування названої програми ми вбачаємо такі: **ключові функції OmegaT (автоматизований пошук збігів, інтеграція глосаріїв, підтримка численних форматів файлів: Microsoft Office, HTML, XML, OpenDocument, XLIFF тощо)** сприяють підвищенню якості та швидкості перекладацького процесу; позитивний уплив **OmegaT на практичні навички майбутніх перекладачів** (здатність забезпечувати послідовність термінології, оптимізувати робочий час); **потенціал програми OmegaT** як засобу демонстрації інноваційного підходу до навчання, що відповідає сучасним вимогам ринку перекладацьких послуг в царині ділової комунікації.

Так, автоматичне знаходження схожих сегментів тексту сприяє подоланню типових труднощів, пов'язаних із збереженням термінологічної однорідності. Це дозволяє студентам швидше знаходити відповідні варіанти перекладу, що стимулює критичне мислення щодо вибору оптимального варіанту. OmegaT дозволяє працювати із внутрішньою, вхідною та вихідною пам'яттю перекладів, що забезпечує гнучкість у роботі з базами даних перекладів та підготовкою складних комплексних проєктів. Функціонал автоматичного розпізнавання термінів і збереження їх варіантів сприяє формуванню системного підходу до термінологічної роботи з діловими текстами.

Використання OmegaT у навчальному процесі відкриває широкі можливості для інтерактивного навчання, що поєднує теоретичну базу з практичними завданнями. По-перше, завдяки інтегрованим функціям автоматизації рутинних завдань, студенти можуть зосередитися на розвитку аналітичних та творчих навичок, аналізувати варіанти перекладів та ухвалювати оптимальні рішення. По-друге, знайомство з сучасними ІТ-інструментами на прикладі OmegaT сприяє формуванню навичок роботи з відкритим програмним забезпеченням та критичному аналізу технологічних рішень. По-третє, OmegaT є безкоштовною та

відкритою для модифікації, тому ЗВО можуть використовувати її без додаткових фінансових витрат.

Ми можемо запропонувати такі підходи для інтеграції OmegaT у навчальні курси підготовки майбутніх перекладачів: студенти можуть працювати над реальними проєктами, використовуючи OmegaT для обробки текстів різної складності. Це дозволить здобувачам ознайомитися з інтерфейсом програми й відчувати практичні аспекти роботи з пам'яттю перекладів. Завдяки цьому студенти можуть об'єднуватись у команди для виконання великих перекладацьких завдань, що сприятиме розвитку навичок спільної роботи. Викладачі мають можливість за допомогою OmegaT демонструвати новітні підходи до розв'язання типових проблем перекладу, аналізуючи попередні версії текстів за допомогою функцій порівняння та нечіткого пошуку. Окрім цього, OmegaT має високий потенціал для подальшого вдосконалення та інтеграції з іншими технологічними засобами, зокрема нейронними системами машинного перекладу.

Отже, розвідка демонструє, що впровадження OmegaT у викладання професійного перекладу є ефективним кроком до модернізації методів навчання та підвищення якості підготовки майбутніх перекладачів. Інтеграція традиційних методів з практичними завданнями із застосуванням сучасних технологій сприяє формуванню конкурентоспроможних професіоналів у сфері перекладу ділової комунікації. OmegaT є перспективним засобом для оптимізації навчального процесу, а його впровадження сприятиме покращенню якості перекладацької діяльності у професійній сфері.

Список джерел

1. Díaz, M. T. V., & González, M. G. (2015). Usability of Free and Open-Source Tools for Translator Training: OmegaT and Bitext2tmx. *Translation and Openness*. University of Innsbruck. 115-129. <https://www2.uibk.ac.at/downloads/trans/publik/open-veigadiazgarcia Gonzalez.pdf>.

2. Gön, M., & Ersoy, H. (2023). Translators' Perceptions on Open Source Translation Tools: Trados and OmegaT. *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*, 6(5), 132-144. <https://doi.org/10.32996/ijllt.2023.6.5.14>.
3. McKay, C. (2008). OmegaT: a free and very useful TmT. *Training for Translators*. <https://www.trainingfortranslators.com/2008/04/11/omegat-a-free-and-very-useful-tent/>.
4. OmegaT – The Free Translation Memory Tool. (n.d.). <https://omegat.org/uk/>
5. Welsh, S., & Prior, M. OmegaT for CAT Beginners. (2014). https://omegat.org/files/guide/OmegaT_for_Beginners_en.pdf.

УДК 81:378.6

Динікова Л. Ш., кандидат культурології, доцент,

доцент кафедри української мови, літератури та культури

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

В ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Abstract. *Today, mastering a foreign language has become not only an element of the culture of some certain people but also an important factor in successful career of students. Over the past two decades the Bologna system has created single European educational space, to which Ukraine has also joined. In this regard the issues of academic mobility and employment of graduates have become particularly relevant. At this case study of influence of the native language to student learning and finding ways to*